

МЕТАФОРА ЯК ОБРАЗНО-ЕКСПРЕСИВНИЙ ЗАСІБ МОВИ В АНГЛОМОВНОМУ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Шкіль І. А., студ. гр. ПР-02,
Ємельянова О. В., к. філол. н., доц. СумДУ

Процес пізнання дійсності пов'язаний з виділенням окремих предметів, з їх найменуванням, ототожненням між собою. Предмети та явища дійсності не завжди сприймаються в чистому вигляді, вони набувають забарвлення відповідно до властивостей, і те однорідне, що підлягає спостереженню, наділяється подвійною природою. Одним із засобів пізнання реальності, осягнення свідомості, реалізації мовного потенціалу шляхом трансформації є метафора.

Метафора (дослівно “перенесення”) – троп, що розкриває сутність чи особливості одного явища, предмета через перенесення на нього схожих ознак і властивостей іншого явища чи предмета. В основі метафори міститься переносне значення слова за схожістю (формою, розміром, кольором, зовнішніми та внутрішніми ознаками), функціональними ознаками тощо. Нові підходи передбачають, що в основі метафори лежить або взаємодія й запозичення ідей і зміна контексту, коли відбувається переміщення семантичних полів (інтеракційна теорія метафори), або проекція семантичних властивостей з однієї семантичної сфери на іншу (когнітивна теорія метафори).

Згідно з когнітивною теорією, за допомогою метафори здійснюється абстрактне мислення, відтак природа метафори не мовна, а концептуальна.

Існує декілька концепцій метафори: метафора як приховане порівняння, метафора як заміщення, метафора як взаємодія. Основним критерієм для розмежування типів метафори є її функції, за якими виділяють ідентифікуючі, предикатні, оцінно-експресивні та образно-естетичні метафори [2, 78].

Використання метафори є важливим чинником у вивченні впливу на реципієнта. Її вживання дуже часто зустрічається у суспільно-політичному дискурсі, де емотивність мовлення має велике значення. Суспільно-політичний дискурс реалізується в усній та писемній формах та має такі типи представлення: вузьку, наприклад, публічні виступи політиків, та широку, яка охоплює усі мовні висловлювання, в яких іде мова про суспільство та політику. Цей тип

дискурсу зорієнтований на свідомість громадськості на досягнення суспільно-політичних цілей.

Особливості комунікативної стратегії суб'єктів суспільно-політичного дискурсу зумовлюють наповнення текстів вербальними засобами, що надають виступам експресивного забарвлення, виявляють позицію в оцінці явищ політичного життя, свідчать про високий рівень культури мови. Варто мати на увазі, що у сфері політики чимало мовних одиниць виконують функції виразників експресивності, реалізують завдання впливу суб'єкта мовлення на аудиторію.

Метафора поєднує життєвий досвід із загальновідомими істинами і, таким чином, спрощує розуміння та сприйняття різних політичних та економічних подій та явищ. На думку Г. Г. Кулієва, у процесі пізнавальної діяльності людина постійно пристосовується до умов, які змінюються, при цьому “мова як постійний процес переконструювання семантичного поля (матриці значень) забезпечує нас метафорами, які необхідні для освоєння потоку нової інформації” [1, 125]. Наприклад у реченні: *Government kept doing more of the same to fix the tragedy that uncontrolled, greedy business had created* про фінансову кризу у США, під час якої уряд готується виправляти безперечну трагедію кризи, читачів не обтяжують економічними термінами, автор просто стверджує, що уряд знайде вихід з даної ситуації.

Але є багато метафор, які втратили емоційно-оцінне навантаження і стали звичними при описі політичних подій: *political stage* – країна, *landslide victory* – перемога на виборах переважною більшістю голосів, *front-runners* – кандидати, які ідуть попереду, *figurehead* – підставна особа, *scenario* – хід політичних дій.

У суспільно-політичному дискурсі зустрічаються такі структурно-синтаксичні типи як метафора-слово, метафора-словосполучення, метафора-речення і метафора-текст. Згідно морфологічного підходу основою формальної класифікації є належність слова-оболонки метафори до тієї чи іншої частини мови. Зазвичай процес метафоризації зводиться до транспозиції значення іменника, дієслова і прикметника; відповідно можемо вести мову про іменникову, прикметникову, дієслівну метафору.

Отже, дослідження стилістичних засобів комунікації, зокрема особливостей використання метафори, є важливим чинником у вивченні впливу на реципієнта. Саме використання метафори у статтях, політичних виступах і промовах робить мовлення яскравим,

цікавим і переконливим, дозволяє не лише привернути увагу, а й утримати її.

1. Кулиев Г. Г. Метафора и научное познание / Г. Г. Кулиев – Баку: Элм, 1987. – 157 с.
2. Телия В. Н. Метафора в языке и тексте / В. Н. Телия – М.: Наука, 1988. – 174с.

Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів, м. Суми, 21-22 квітня 2014 р. / Відп. за вип. О.М. Сушкова. — Суми : СумДУ, 2014. — С. 73-75.